

«Å drive misjon kan jo være så mangt»

Om unge kristnes forståelse av misjon

Solveig Omland

Førsteamanuensis i interkulturelle studier
ved NLA Høgskolen Gimlekollen

Abstract: Denne studien undersøker unge, norske kristnes forståelse av misjon, misjonsoppdraget, og misjonens forankring. Undersøkelser viser at for denne generasjonen kristne er misjon viktig. Artikkelen utforsker unge kristnes misjonsforståelse og 28 unge kristne, som har vært i et land i sør og arbeidet som frivillige i en kristen organisasjon, er intervjuet. Studien viser at gruppen er tradisjonsbærere og forstår misjon som «ord og handling». Artikkelen bidrar med større innsikt i hvordan de faktisk forstår «ord og handling» og en analyse av hvordan samtidens religiøse sosialisering preger deres forståelse. Funnene viser at intervjupersonene mener at å vise kjærlighet og å ha relasjoner er viktig i misjon, at misjon skjer overalt og de opplever seg selv som misjonærer.

Keywords: misjonsforståelse, unge kristne i Norge, tradisjonsbærere, aktører.

Abstract: This study examines young Norwegian Christians' understanding of missions and the mission assignment. Surveys show that mission is important for this generation. This article explores how young Christians understand missions. 28 young Christians who volunteered in a Christian organisation abroad, are interviewed. The study shows that the interviewees are true to the tradition of understanding missions as "word and deed". The contribution of this article is greater understanding of how they understand these terms and an analysis of how contemporary religious socialization characterizes their understanding. The findings show that the interviewees believe that showing love and being in social relationships is important, that missions happens everywhere and that they themselves are missionaries.

Keywords: understanding of mission, young adults in Norway, bearer of tradition.

Introduksjon

Denne artikkelen undersøker unge, norske kristnes forståelse av misjon, misjonsoppdraget, og misjonens forankring. Enhver generasjon er sosialisert inn i sin samtid og det preger deres verdensbilde og oppfatning av virkeligheten. Hos ungdom finner en mye av kimen til hvordan mennesker vil forholde seg til religiøs tro i framtiden¹ og denne studien kan gi et frempek om misjon i fremtiden. Flere forskningsbidrag viser hva som preger dagens unges tro,² og forskningen om ungdom og religion, både i norsk og internasjonal sammenheng, er forholdsvis nytt.³ Når det gjelder unge, norske kristne og deres forståelse av misjon finnes det forskning om hvordan ungdom forstår misjonerende kirke,⁴ om misjonalt ungdomsarbeid,⁵ og hvordan unges tro påvirkes av et «short-term mission»-opphold.⁶ I internasjonal sammenheng, og da spesielt amerikansk kontekst, har unges «short term missions»-reiser (STM), fått økende oppmerksomhet av forskere,⁷ og flere av bidragene nyanserer fenomenet; bl.a. om hvordan en STM-reise påvirker deltakernes fremtidig engasjement i frivillighet og veldedighetsarbeid,⁸ hvordan det påvirker deltakerne og vertene,⁹ og tendensene i utviklingen av STM, blant at en ser at gjensidige STM-reiser også skjer.¹⁰

- 1 Ida Marie Høeg (red.), *Religion og ungdom* (Oslo: Universitetsforlag, 2017), 10.
- 2 Høeg (red.), *Religion og ungdom*, Lisa D. Pearce and Melinda Lundquist Denton, *A Faith of Their Own: Stability and Change in the Religiosity of America's Adolescents* (Oxford: Oxford University Press, 2011), Christian Smith and Patricia Snell, *Souls in Transition: The Religious and Spiritual Lives of Emerging Adults* (Oxford: Oxford University Press, 2009).
- 3 Høeg (red.), *Religion og ungdom*, 10.
- 4 Audhild Kaarstad, «Hva er en misjonerende kirke sett med unges øyne?» i: *Norsk tidsskrift for misjon* 59, nr. 3 (2005), 163–178.
- 5 Maria Bjørdal, «Misjonalt ungdomsarbeid i Norge» i: *Norsk tidsskrift for misjon* 59, nr. 3 (2005): 199–207.
- 6 Ingvild Thu Kro og Solveig Omland, ««Same, Same, but Different» – Unge norske kristnes møte med andre kristnes tro og praksis» i: *Theofilos* 11, nr. 1 (2019), 29–48 og Robert Lilleaasen og Ingebjørg Nandrup, «Short Term Mission and Formation – A Norwegian Perspective» i: *Mission Studies* 37, nr. 2 (2020), 242–264.
- 7 Robert J. Priest og Brian M. Howell, «Introduction: Theme Issue on Short-Term Missions» i: *Missiology: An International Review* 41, nr. 2 (2013), 124–129, 124.
- 8 LiErin Probasco, «Giving Time, Not Money: Long-term Impacts of Short-term Mission Trips» i: *Missiology: An International Review* 41, nr. 2 (2013), 202–224.
- 9 David Barr, «Avoiding the sapling and the elephant: A case study from Uganda of the impact of short-term teams on participants and host communities» i: *Missiology: An International Review* 47, nr. 4 (2019), 373–394.
- 10 Simone Mulieri Twibell, «Contributions, challenges and emerging patterns of short-term missions» i: *Missiology: An International Review* 48, nr. 4 (2020), 344–359.

Undersøkelser viser at unge kristne mener misjon er viktig. Om påstanden «Jeg mener det er nødvendig at de som ikke tror får høre det kristne budskapet» svarer 67 prosent av kristne 18–24 åringer at de er «helt enig» og 27 prosent er «delvis enig»; 93 prosent til sammen.¹¹ Denne aldersgruppen skiller seg ikke ut fra andre alderskohorter i undersøkelsen. Misjon er viktig for denne generasjonen, men hvordan forstår de misjon, misjonsoppdraget og forankringen av misjon? I studien har jeg intervjuet unge, kristne bibelskoleelever som i løpet av skoleåret var volontører i fem måneder i kirker og kristne organisasjoner i et land i sør. Forskningsprosjektets problemstilling er: *Hvordan forstår unge, norske kristne misjon, misjonsoppdraget og forankringen av misjon?*

Fortolkningen av misjon og misjonsoppdraget forstås ulikt i forskjellige kontekster. Kristen misjon gjenspeiler historien og påvirkes av nåtiden.¹² Å definere misjon er utfordrende.¹³ En bør ikke definere alt som misjon, da blir ingenting det,¹⁴ og heller ikke ha en for skarp avgrensning av hva det er.¹⁵ Misjon skjer der kirken er, er kirkens eksistens og kan forstå som: «Mission is the church preaching Christ for the first time; it is the act of Christians struggling against injustice and oppression; it is the binding wounds in reconciliation; it is the church learning from other religious ways and being challenged by the world's cultures».¹⁶

Formålet med denne studien er få frem unges forståelse av misjon og hvordan deres samtid og kontekst preger denne forståelsen, slik deres tro preges av det. Artikkelen teoretiske fokus er derfor på unges tro i en norsk kontekst, og har ikke fokus på misjonsteori eller «short-term mission» som fenomen. Artikkelen formål er heller ikke å bidra med en (ny) definisjon av misjon eller utfordre eksisterende definisjoner, men, som nevnt, å få større forståelse for denne generasjons misjonsforståelse.

Unge kristnes tro og kontekst – teoretiske perspektiv

I denne delen av artikkelen presenterer jeg teoretiske perspektiv som er ramme for analysen av forskningsprosjektets empiriske funn. Det teoretiske fokuset er hvordan de unge kristne forholder seg til sin tro, om samfunnsprosesser og samtiden som preger deres tro og om deres trosforestillinger.

11 Dagen.no, *Livets to utganger*, <https://innhold.dagen.no/kristen-norge/praktisering-av-troen#misjon>

12 Stephen B. Bevans og Roger P. Schroeder, *Constants in Context: A Theology of Mission for Today* (Maryknoll: Orbis Books, 2004), 1.

13 Bevans og Schroeder, *Constants in Context*, 8.

14 Stephen Neill, *Creative Tension* (London: Edinburgh House Press, 1959), 81.

15 David J. Bosch, *Transforming Mission: Paradigm Shifts in Theology of Mission* (Maryknoll: Orbis books, 1991), 512.

16 Bevans og Schroeder, *Constants in Context*, 9.

Unge kristne er aktører, fornyere og autoriteter

Det som preger unge kristne, «emerging adults» (18–29 år),¹⁷ i Norge er at de er aktører, fornyere og autoriteter.¹⁸ De er religiøse aktører, i betydningen at de bruker religion aktivt for å finne mening og svar. Unge mennesker i dag er ikke passive mottakere av religiøs sosialisering. De er aktive deltakere i den religiøse debatten, med høy grad av kritisk autonomi.¹⁹ De er religiøse fornyere. Ungdom prøver og omprøver i sin forståelse av religion, noe som skaper endringer i det religiøse landskapet og religiøse bevegelser.²⁰ De er også religiøse autoriteter. For denne generasjonen har ikke kirken og presten samme autoritet som den hadde for kristne tidligere.²¹ I tillegg kan en si at unge i dag utfordrer samspillet mellom religion og offentligheten, hvor de forfekter religionens tilbakekomst i det offentlige samfunn og er forkjempere for en religiøs livsstil.²²

Samfunnsprosesser og samtidskontekst som påvirker unge kristnes tro

For å forstå unge voksnes tro må en ha innsikt i at deres religiøse og spirituelle verden som del av en større kulturell sammenheng. Konteksten preger hvordan de konstruerer sine liv. Religiøs tro er ikke «compartmentalized» og isolert fra deres kulturelle verdensbilde og levde erfaringer.²³ Religiøs sosialisering skjer i samhandling med foreldre og i hjemmet, i interaksjon med andre mennesker og i det religiøse klimaet.²⁴

Det er flere og ofte sammenvevde kjennetegn på hva i samtiden som påvirker unge, norske, kristnes tro. De har vokst opp i et sekulært samfunn. De er den første generasjonen i vesten som vokser opp i en post-kristen kontekst²⁵ og nyere internasjonale studier viser at unge mennesker er mindre religiøse og mer post-kristne enn eldre.²⁶ Sekulariseringen kan forstås på flere plan;²⁷ religion løsrives fra andre samfunnssektorer,

17 Smith og Snell, *Souls in Transition*, 6.

18 Høeg (red.), *Religion Og Ungdom*.

19 Mia Lövhelm, «Religious Socialization in a Media Age» i: *Nordic Journal of Religion and Society* 25, nr. 3 (2012), 152.

20 Høeg (red.), *Religion Og Ungdom*, 16.

21 Ida Marie Høeg, «Religiøs Trødering» i: *Religion i dagens Norge – Mellom sekularisering og sakralisering*, redigert av Pål Ketil og Ulla Schmidt Botvar (Oslo: Universitetsforlaget, 2010), 194.

22 Høeg (red.), *Religion Og Ungdom*, 20.

23 Smith og Snell, *Souls in Transition*, 33.

24 Høeg, «Religiøs Trødering», 188.

25 James E. White, *Meet Generation Z. Understanding and Reaching the New Post-Christian World* (Grand Rapids: Baker Books, 2017), 49.

26 Barna Group. «Five Trends Among the Unchurched». Last modified 2014. Accessed: May 5nd 2018. <https://www.barna.com/research/five-trends-among-the-unchurched/>.

27 José Casanova, *Public Religions in the Modern World* (Chicago: University of Chicago Press, 1994).

en privatisering av religion og at religion får mindre klangbunn hos individer.²⁸ Flere endringer viser at det norske og europeiske samfunn sekulariseres. I Norge formidler utdanningssektoren mindre om den kristne arvs normer og verdier.²⁹ I Europa generelt viser tendensen at majoriteten av kristne er nominelle kristne eller ikke-praktiserende som i praksis betyr at de ikke deltar på gudstjenester mer enn et par ganger i året.³⁰ I tillegg viser undersøkelser at det blant den yngre generasjonen i Norge, er det nedgang i tro på Gud eller høyere makt og mindre praktisering av bønn.³¹

Tross teorien om sekulariseringen og at utviklingen viser at sekularisering skjer, konkluderer nyere forskning at denne prosessen er mer sammensatt og komplisert enn først antatt. Religiøs tro er ikke borte fra samfunnet, tross unges post-kristne kontekst. Faktisk er religion på noen områder mer synlig i samfunnet i dag enn for få år tilbake.³² Dagens unge er åpne for tro og religiøsitet. For å forstå sekularisering ses det ofte i sammenheng med individualisering og privatisering.³³ Noen hevder at fremfor å snakke om sekularisering, er subjektivisering, humanisering og individualisering av religion mer relevant.³⁴

Individualisering har preget vestlige samfunn de siste 30 årene og er en av de mest betydningsfulle endringene i samfunnet. Individualisering gir grobunn for «individualistiske holdninger og verdsett, det vi kaller *individualisme*».³⁵ Individuell valgfrihet er viktig i dagens samfunn og virker til å ha etablert seg som en «overordnet fellesideologi».³⁶ Religiøs tro forstås som en privatsak og et personlig valg; ekspressiv individualisme.³⁷ Et element i individualiseringen av religiøse uttrykksformer og livs-

28 Pål Ketil Botvar, «Endringer i nordmenns religiøse liv» i: *Religion i dagens Norge – mellom sekularisering og sakralisering*, redigert av Pål Ketil Botvar og Ulla Schmidt (Oslo: Universitetsforlag, 2010), 12.

29 Høeg, *Religion i dagens Norge*, 182.

30 Pew Research Center, «Being Christian in Western Europe», <http://www.pewforum.org/2018/05/29/being-christian-in-western-europe/>.

31 Høeg, *Religion i dagens Norge*, 186

32 Inger Furseth, *Religionens tilbakekomst i offentligheten? Religion, politikk, medier, stat og sivilsamfunn i Norge siden 1980-tallet* (Oslo: Universitetsforlag, 2015).

33 Pål Repstad, *Religiøse trender i Norge* (Oslo: Universitetsforlaget, 2020), 149.

34 Ulla Schmidt, «Religion i dagens Norge: Sekularisert?, Privatisert?, Pluralisert?» i: *Religion i dagens Norge – Mellom sekularisering og sakralisering*, redigert av Pål Ketil Botvar og Ulla Schmidt (Oslo: Universitetsforlag, 2010), 199.

35 Pål Ketil Botvar og Irene Trysnes, «Jeg kaller det Stine-tro – Unge mennesker, individualisering og nyreligiøsitet» i: *Religion og Ungdom*, redigert av Ida Marie Høeg (Oslo: Universitetsforlag, 2017), 137.

36 Repstad, *Religiøse trender i Norge*, 55.

37 Robert N. Bellah et al., *Habits of the Heart: Individualism and Commitment in American Life: Updated Edition with a New Introduction* (University of California Press, 1996).

anskuelser ser ut til å være at subjektive erfaringer og opplevelser er viktig.³⁸ Begrepene individualisering og subjektivering brukes ofte om hverandre. Subjektivering handler om at subjektive faktorer nevnes som religiøse begrunnelser og at objektive forhold, som kirkens, moskeens eller templets lære, tones ned. Det handler ofte om hva som fungerer og hva som følelsesmessig oppleves som godt.³⁹ Religion blir i større grad et spørsmål om å finne uttrykk for menneskelige erfaringer og følelser⁴⁰ og den individuelle og subjektive troen skaper mening i verden og de historiene vi forteller.⁴¹

Som del av individualiseringsprosessen ser en at individet fremstår som den ytterste autoritet i religiøse spørsmål som igjen legitimerer at enkelt mennesker kombinerer ulike tradisjoners ideer og gir nye former for religiøsitet.⁴² Stadig flere blir sin egen livssynsautoritet når det gjelder tror og praksis og en ser at det i mindre grad skjer en automatisk overføring av tradisjoner mellom generasjonene.⁴³ Unge kristne avviser religiøse autoriteter og konfesjonell tilhørighet er mindre viktig.⁴⁴ Tross denne endringen har religiøse institusjoner en rolle, selv om deres autoritet er mindre enn før. Kirker og trossamfunn leverer et «råmateriale» for religiøs refleksjon og aktivitet som den enkelte tolker, bearbeider og gjør bruk av ut fra egne erfaringer og følelsesmessige behov.⁴⁵

Oppsummert kan en si at det skjer en liberalisering som betyr at «mer er blitt lov å mene og å praktisere».⁴⁶ Religion blir i større grad et spørsmål om å finne uttrykk for menneskelige erfaringer og følelser. Læresetninger, det institusjonaliserte og de teologiske påstander om hva som er sann praksis, blir mindre vektlagt.⁴⁷ Denne tendensen preger flere elementer ved tro; gudsførestillinger og gudstro, religiøs deltakelse, oppfatning av religionens autoritet og betydningen av religiøse institusjoner.⁴⁸

38 Danièle Hervieu-Léger og Simon Lee, *Religion as a Chain of Memory* (New Brunswick, New Jersey: Rutgers University Press, 2000) 168 og Høeg, «Religiøs trading», 182.

39 Repstad, *Religiøse trender i Norge*, 49.

40 Schmidt, «Religion i dagens Norge: Sekularisert?, Privatisert?, Pluralisert?», 198.

41 Meredith McGuire, «Embodied Practices: Negotiation and Resistance » i: *Everyday religion: Observing modern religious lives*, redigert av Nancy Ammerman (Oxford: Oxford University Press, 2006).

42 Botvar, «Endringer i nordmenns religiøse liv», 13.

43 Repstad, *Religiøse trender i Norge*, 22.

44 Botvar og Trysnes, «Jeg kaller det Stine-tro», 137.

45 Schmidt, «Religion i dagens Norge: Sekularisert?, Privatisert?, Pluralisert?», 198.

46 Repstad, *Religiøse trender i Norge*, 126.

47 Repstad, *Religiøse trender i Norge*, 113.

48 Schmidt, «Religion i dagens Norge: Sekularisert?, Privatisert?, Pluralisert?», 198.

Unge kristnes trosforestillinger

Flere studier og undersøkelser viser hva unge kristne faktisk tror på, og forkynnelsen de hører. Unge opplever en mer naturlig tilknytning til Gud enn til Jesus, og med Guds ånd som tilrettelegger og skaper av de 'gode følelsene'. Gudsbildet er preget av ideen om en 'koselig majestet' og en god og kjærlig Gud som vil hjelpe og som er der for deg når du trenger det, og ikke en majestetisk eller dømmende Gud.⁴⁹

En studie av unge kristne på sommerleir viser at forkynnelse om synd og menneskets behov for frelse er sjelden, og at ungdommene reagerer negativt på det. Det som preger talene, er å ha tro på seg selv fordi de er verdifulle i Guds øyne. Det å ha selvtillit, selvrealisering og å ha tillit til Gud, er mulig å kombinere.⁵⁰ Når det gjelder troen på helvete er det en markant nedgang i befolkningen generelt og det skjedde sannsynligvis på 70- og 80-tallet.⁵¹ Her kan flere momenter ses i sammenheng der individualisme og rett til egen tro løftes høyt, og en avvising av absolutter og eksklusivitet en naturlig følge.⁵² Tross dette er det et tankekors at den yngste aldersgruppen i Religionsundersøkelsen 2018 har en høyere andel som tror absolutt eller antakelig på helvete. Mot gjennomsnittet på 14 prosent totalt, svarer 25 prosent av de unge på dette.⁵³ I en studie av aktive kristne i Den norske kirke og pinsemenigheter forklarer intervjupersonene at de holder på en eller annen forståelse av en dobbelt utgang fordi de mener det er dette Bibelen sier. Tross den bibelske forankringen, som de ikke oppfatter som en tolkning, forklarer mange at de synes dette er vanskelig og skulle gjerne vært det foruten.⁵⁴

Metodisk redegjørelse og refleksjon

Intensjonen med denne artikkelen har vært å få større forståelse av hva de unge kristne mener om misjon. Studien bygger derfor på et kvalitativt datamateriale. Jeg stilte intervjupersonene åpne spørsmål om hvordan de definerte misjon, hvordan de forsto misjonsoppdraget, og hva de mener er misjonsoppdragets forankring. Spørsmålene ble besvart skriftlig og enkelte av besvarelsene var opptil 1500 ord. Intervjupersonene ble

49 Pål Repstad og Jan Olav Henriksen (red.), *Mykere Kristendom? Sørlandsreligion i endring* (Bergen: Fagbokforlaget, 2005). Jan Olav Henriksen og Pål Repstad (red.), *Tro i Sør. Sosiologiske og teologiske blikk på sørlandsk religion* (Bergen: Fagbokforlaget, 2005). Ingvild Thu Kro, «Et blikk på aktuell ungdomskultur – med særlig fokus på sosiale og mentale rammevilkår og ungdommers tro» i: *Theofilos* 4, nr. 2 (2012), 49–63. Ida Marie Høeg (red.), *Religion og ungdom* (Oslo: Universitetsforlaget, 2017).

50 Irene Trysnes, «Å Campe Med Gud. En Studie Av Kristne Sommerstevner På Sørlandet» (Oslo: IKO, 2012).

51 Repstad, *Religiøse trender i Norge*, 127.

52 David Cook, *Tro På Avveier* (Oslo: Lunde Forlag, 1999).

53 Repstad, *Religiøse trender i Norge*, 127.

54 Trine Ravn Nielsen, *Hva tror de troende? Variasjoner i forestillinger om frelse og fortapels* (Bø: Høgskolen i Telemark, 2012).

bedt om å uttrykke sin mening, reflektere og gi konkrete eksempler; en valid metode når en studerer mennesker og hvordan de skaper mening i deres egen situasjon.⁵⁵ I analysen brukte jeg hermeneutisk analysemetode;⁵⁶ en adekvat metoden utfra studiets hensikt og datamaterialets egenart. Kodingsprosessen var en kombinasjon av datadrevet og konseptdrevet koding.⁵⁷ I arbeidet med datamaterialet nummererte jeg intervjupersonene og deres sitat er markert med tall.

Jeg intervjuet 28 bibelskoleelever i alderen 19–22 år; 6 menn og 22 kvinner. Alle landets regioner er representert. Det er en uønsket skjevhet i kjønnsfordelingen. Andelen menn på bibelskolene var lavere enn kvinner og det forklarer skjevheten i utvalget. I løpet av skoleåret er elevene ca. 5 måneder i et land i sør hvor de er volontører i kristne organisasjoner. Bibelskolene er heleid av en misjonsorganisasjon, ofte kategorisert som teologisk konservativ, som driver med misjonsarbeid og har menighetsfelleskap flere steder i Norge. Den norske kirke anses som en viktig samarbeidspartner. Forskningsfunnene preges av intervjupersonenes kontekst, og kan selvsagt ikke forstås som et utsnitt av unge kristne 19–22 åringer. Tross dette mener jeg at studien bidrar til viktig kunnskap om unge kristnes forståelse av misjon. De er unge voksne som har valgt å gå på en misjonsorganisasjonseid bibelskole og har vært på et «short-term»-misjonsopphold, og kan med stor sannsynlighet være en gruppe som vil prege utviklingen av misjon i Norge.

Enhver metode har sine styrker og svakheter. For å nevne noe, dog ikke utfyllende, er en av styrkene med metodevalget at jeg fikk tilgang til et rikt datamateriale; 28 intervjupersoner som gav utfyllende svar på spørsmålene. Intervjupersonene fikk også tid til å tenke gjennom svarene de gav. I tillegg kan en styrke være at informantene kunne anonymiseres helt. En av svakhetene er selvsagt at en ikke har mulighet til å stille oppfølgingsspørsmål eller avklare dersom jeg ikke helt forsto svarene.

I forskningsarbeidet sikret jeg validitet og reliabilitet,⁵⁸ og brukte bl.a. Nvivo for å styrke analysens transparens.⁵⁹ Prosjektet ble gjennomført etter forskningsetiske retningslinjer. Prosjektet er godkjent av NSD (Norsk senter for forskningsdata). Informantene fikk muntlig og skriftlig informasjon om prosjektet, at deres svar skulle uttrykke dere egne meninger og forståelse, muligheten til å trekke seg, og de hadde intervju spørsmålene tilgjengelig da de undertegnet samtykkeskjema.

55 Meredith D. Gall, Joyce P. Gall og Walter R. Borg, *Educational Research: An Introduction*, åttende utgave (Boston: Pearson/Allyn & Bacon, 2007), 32.

56 H. Russel Bernard, *Research Methods in Anthropology – Qualitative and Quantitative Approaches* (Lanham - New York - Toronto - Oxford: Altamira Press, 2006), 473–475.

57 Steinar Kvale og Svend Brinkmann, *Interviews: Learning the Craft of Qualitative Research Interviewing* (Los Angeles - London - New Dehli - Singapore: Sage, 2009), 202.

58 Kvale og Svend Brinkmann, *Interviews*, 53.

59 Aksel Hagen Tjora, *Viten Skapt: Kvalitativ analyse og teoriutvikling* (Oslo: Cappelen Damm akademisk, 2018), 10.

Unge kristnes forståelse av misjon – Presentasjon og diskusjon av funn

I presentasjonen av funnene er fokuset intervjupersonenes forståelse av misjon og misjonsoppdraget og hvordan dette forankres bibelsk. For å gi god innsikt i intervjupersonenes forståelse, gis det stor plass til presentasjonen av funnene og empirien. Funnene diskuteres i det teoretiske rammeverket som er presentert; hvordan unge er som religiøse, samfunnsprosesser og samtidskonteksten som påvirker tro og de unges trosforestillinger.

Misjon er ord og handling

På spørsmål om hva misjon er, kan intervjupersonenes svar oppsummeres med at misjon er «ord og handling» (3, 27); et todelt oppdrag: «evangeliserende og diakonalt arbeid» (3). Når det gjelder formidling av budskapet, «ord» og «evangelisering» har alle en forståelse av at misjon handler om å forkynne Bibelens budskap. Et utsagn som speiler store deler av gruppens forståelse er: «Jeg vil definere begrepet misjon som det å spre Guds ord om frelse, kjærlighet og Jesu død og oppstandelse til alle mennesker rundt om i verden» (25). Flere påpeker at det innebærer at kristne reiser til destinasjoner hvor mennesker ikke kjenner Bibelens budskap. I tillegg nevner også flere at opplæring i den kristen tro er en viktig og del av misjonsoppdraget.

Flere av intervjupersonene trekker frem eksempler på at misjonærer i sitt forkynnende arbeid ikke har vært sensitive til den lokale kulturen og uheldige situasjoner har utspilt seg «i form av maktmisbruk, vranglære og kulturundertrykkelse» (20). En sier at det er «utrolig viktig at våre vestlige misjonærer ikke prakker vår måte å drive kristendom på andre» (1). Tross dette perspektivet, mener mange at formidling av det kristne budskapet er viktig; «Det er selvsagt uheldig, men jeg mener fortsatt at misjon er fundamentalt» (20). Misjon som evangelisering står sterkt fordi det, ifølge intervjupersonene, fører til frelse. Dette bekrefter tidligere forskning som viser at unge, kristne troende har en forståelse av livets doble utgang⁶⁰ og at denne alderskohorten mener at det er «det er nødvendig at de som ikke tror får høre det kristne budskapet».⁶¹ En av intervjupersonene uttrykker det flere nevner, at han har et «tradisjonelt syn» (16).

Funnene i studien viser at intervjupersonene mener at evangelisering og forkynnelse er en viktig del av misjon, og det kan forstås, slik de selv uttrykker, at de er i tråd med en tradisjonell forståelse av misjon.⁶² Dette tross kritikkverdige forhold i misjonens forkynnelsehistorie. Selv om intervjupersonene er i kategorien som omtales som «aktører», «fornyere» og «autoriteter» når det kommer til tro,⁶³ viser dataen i denne studien at de også er «tradisjonsbærere» og oppfatter seg selv i tråd med tradisjonelt syn på misjon, selv om de har kritiske innspill. I tillegg til å være «tradisjonsbærere»

60 Trine Ravn Nielsen, *Hva tror de troende? Variasjoner i forestillinger om frelse og fortapelse*.

61 Dagen.no, *Livets to utganger*, <https://innhold.dagen.no/kristen-norge/praktisering-av-troen#misjon>.

62 Bevans og Schroeder, *Constants in Context*, 9.

63 Høeg (red.), *Religion Og Ungdom*, 16.

viser andre funn i denne studien, at de også supplerer andre elementer og forståelser i sin oppfatning av misjon.

Intervjupersonene hevder at misjon også er «handling» og diakonalt arbeid. Bistands- og utviklingsarbeid er det de nevner først. En sier: «Misjon er grunnen til mange skoler, mange sykehus og andre positive samfunnsinstitusjoner i land hvor det er en mangel fra før av. Misjon er med på å gi flyktninger et hjem, å redde barn og voksne ut av slaveri, å gi hjemløse hjem og gi mat, klær og medisiner til trengende» (27). Denne type misjonsaktivitet forklares ofte med at handlingen, uten å evangelisere, handler om å vise Guds kjærlighet, som i seg selv er viktig. En hevder at misjon er «å bygge barnehjem, skoler, omsorgssentre og liknende» slik at vi følger «det dobbelte kjærlighetsbud som handler om å elske Gud og å elske mennesker som oss selv» (20). Samtidig kan det også gi muligheten til å formidle budskapet. Flere forklarer at det er en kobling mellom handling for så å formidle evangeliet og at mennesker kommer til tro; «å vise Guds godhet» for å få flere til å tro (17) og at misjon kan «starte med handlingene man gjør for å få kontakten med folk og skape interesse for så å senere komme inn på temaet man egentlig brenner for å dele» (1). Det at Gud og Guds kjærlighet er sentralt, kan forstås i sammenheng med at denne generasjonen har vokst opp med et stort fokus på Gud og Gud som kjærlig og at forholdet til Jesus er tonet ned.⁶⁴ Dette kan forklare hvorfor intervjupersonene flere ganger uttrykker at å vise Guds kjærlighet er en viktig del av misjon.

Flere forsøker å beskrive og forklare forskjellen på misjon som ord og handling. Noen av intervjupersonene bruker begrepene direkte og indirekte misjon, der direkte misjon er evangelisering, og indirekte misjon er bistand og utviklingsarbeid (18). En anvender begrepene tydelig og skjult arbeid (1) og en hevder å ha «drevet med ubevisst og bevisst misjonering» (23), der tydelig og bevisst handler om formidling av budskapet, mens skjult og ubevisst refererer til handlinger som utføres. Denne studien viser at deler av de unge kristnes forståelse av misjon og misjonsoppdraget er i tråd med tradisjonell forståelse av misjon; evangelisering og diakonalt arbeid.⁶⁵ En mulig tolkning av intervjupersonenes beskrivelse og ordbruk om formidling av budskapet, at det skjer direkte og er bevisst, kan indikere at de oppfatter det som viktigst. Tross dette, viser også funn i studien, som presenteres senere, at flere av informantene toner ned viktigheten av formidling av budskapet.

Misjon som relasjon, skjer overalt og alle er misjonærer

I videre analyse utkrystalliserer det seg tre sentrale funn om intervjupersonenes forståelse av misjon: misjon som kjærlighet og relasjon, misjon skjer over alt og alle er misjonærer. Flere mener at misjon, ofte knyttet til «handling», er å vise Guds

64 Repstad og Henriksen (red.), *Mykere Kristendom?*, Henriksen og Repstad (red.), *Tro i Sør*.

65 Bevans og Schroeder, *Constants in Context*, 9.

kjærlighet og være et medmenneske. Relasjoner er viktig og flere av intervjupersonene presiserer at misjon skjer i relasjoner. En forankrer det slik: «Jeg tenker at misjon er kjærligheten Jesus levde ut i relasjon til mennesker han møtte. Jesus formidlet og viste Guds kjærlighet gjennom det livet han levde, og det først og fremst gjennom de relasjonene han utviklet» (17). Misjon forklares slik: «Det å vise Guds kjærlighet til andre kan være like god misjon» (24), og «misjon handler så mye om å elske (...) Det handler ikke bare om at alle skal bli frelst eller komme til tro, men om å spre Guds kjærlighet videre til andre og vise andre hvilken god far som elsker oss betingelsesløst» (10). Ifølge intervjupersonene foregår misjon «mye i det mellommenneskelige i form av omtanke og omsorg» og «det å vise godhet til ukjente kan være misjon» (12).

Misjonsoppdraget skjer, ifølge intervjupersonene, hvor som helt; «i kor, på fotballbanen, i kantina, på skolebenken, hos naboen, på tur, på fest, ja – overalt! Kun fantasien setter grenser» (17). Når de beskriver hva misjonsarbeid er, nevner de aktiviteter og hendelser de selv er med på: frivilling arbeid i utlandet, godhetsaksjoner (8), ledet jentegruppe for 4.–7. klassinger (1), å være sammen med «den ikke-troende vennegjengen min» (12), «tørre å si at man tror på Jesus i 10. klasse når ingen andre gjør det» (14) og søndagsskolelærer (19). En oppsummerer det slik: «Fellesnevneren er at man viser en bit av Gud og Guds kjærlighet i møte med mennesker» (14). Tross denne forståelsen, presiserer de at misjonsoppdraget også innebærer at kristne må reise til andre land.

Når det gjelder spørsmålet om hvem som er misjonærer, mener de fleste «alle»; «Vi alle er kalt til å drive misjon» (2). Intervjupersonene omtaler seg selv som misjonærer; om det er å dra til et annet land, være med i menighetens barnearbeid eller vise kjærlighet og etablere relasjoner. En trekker følgende slutning om misjonsaktivitet: «Å spre evangeliet skjer i relasjonene våre. De aller fleste mennesker har relasjoner. Noe som vil si at alle kan drive med misjon» (28).

Selv om intervjupersonene hevder at misjon skjer i relasjoner, skjer over alt og at alle er misjonærer, reflekterer noen kritisk rundt dette og stiller spørsmål om hvor grensene går. Det er spesielt to diskusjoner som kommer opp; hva misjon faktisk er og ikke er, og om de kan betegne seg selv som misjonærer. Om hva misjon er, sier en: «Fortsatt er jeg litt usikker på hvor grensen går mellom å misjonere og å bare vise godhet. Misjonerer man hvis man handler etter kristne verdier, men ingen vet at man er kristen? Fører dette mennesker nærmere Gud?» (3). Tross flere tilsvarende refleksjoner, hevder intervjupersonene at mye kan forstå som misjon.

Når det gjelder om de er misjonærer, viser funnene at de i prinsippet mener det, for alle er misjonærer. Tross denne påstanden, viser analyse av intervjupersonenes forståelse at de toner ned å titulere seg som misjonær, men fremhever at de utfører misjonsoppdraget. To intervjupersoner forklarer det slik: «Jeg føler meg ikke som en misjonær, men jeg føler at jeg har et oppdrag, om det bare er å huske ett navn for ett menneske alle går fordi, er det bra nok for meg. Jeg føler meg nødvendigvis ikke utsendt, men jeg tror at jeg kan drive misjon med alle de menneskene jeg møter, og vise dem kjærlighet og godhet, men jeg vil ikke skryte på med tittelen misjonær» (2)

og «Men som nevnt, Gud kvalifiserer de kalte, og alle er kalt. Som til slutt betyr at til og med jeg er kalt. Det virker ikke som om jeg er en misjonær, men det å drive misjon kan jo være så mangt» (21).

Intervjupersonenes forståelse av misjon som relasjon, at det skjer overalt og at alle er misjonærer, kan ses i sammenheng med forskningsfunn om denne generasjonens tro. På samme måte som Gud og en kjærlig Gud preger unges tro,⁶⁶ viser denne studien at dette også preger deres misjonsforståelse. Å vise Guds kjærlighet er viktig i seg selv, og flere av informantene, selv om de mener at formidling av budskapet om Jesu frelse er viktig, toner dette noe ned. En kan også tolke det slik at intervjupersonene preges av subjektivering.⁶⁷ De anvender egne opplevelser og subjektive perspektiv for å forklare og forstå misjon. De kan også forstås som «autoriteter»⁶⁸ der de selv definerer hva misjon og misjonærer er, blant annet med å si «er det bra nok for meg». De er tar i bruk «råmateriale»,⁶⁹ i størst grad Bibelen, i sine forklaringer. Intervjupersonene virker til å ha en vid forståelse av hva misjon og misjonsaktiviteter er; at det nesten kan være alt en gjør og alle kan være misjonærer. I den større diskusjonen om hva misjon er,⁷⁰ kategoriseres denne forståelsen som at nesten alt er misjon. Enkelte missiologer mener en bør unngå at alt blir definert som misjon, for da blir ingenting det.⁷¹

Er misjon viktig for kristne – og hvor forankres det?

På spørsmålet om misjon er viktig for kristne, er svaret unisont «ja». De hevder at «misjon burde være noe av det mest sentrale i den kristne tro» (10), «Så Absolutt! Misjon er sjøelve essensen i kristendommen» (19) og at misjon alltid vil «være en av de mest grunnleggende delene av kristendommen» (1). «Frelse» for alle mennesker er viktig og flere mener at kristen tro er eneste vei til frelse; «Denne veien er nødvendig for å komme til paradiset» (11), «Du sitter på en løsning» (14), og «Det er faktisk snakk om liv og død» (27). Dette funnet kan tolkes som at denne gruppen har tro på den dobbelte utgangen av livet og bekrefter forskning som viser at denne aldergruppen av kristne mener formidling av budskapet er viktig,⁷² at det er en dobbelt utgang⁷³ og holder på eksklusivitetsprinsippet.⁷⁴ Intervjupersonene kan forstås som «tradisjonsbærere», som

66 Repstad og Henriksen (red.), *Mykere Kristendom?*, Henriksen og Repstad (red.), *Tro i Sør*.

67 Repstad, *Religiøse trender i Norge*, 49.

68 Høeg (red.), *Religion Og Ungdom*.

69 Schmidt, «Religion i dagens Norge: Sekularisert?, Privatisert?, Pluralisert?», 199.

70 Bevans og Schroeder, *Constants in Context*, 8.

71 Neill, *Creative Tension*, 1959, 81.

72 Dagen.no, *Livets to utganger*, <https://innhold.dagen.no/kristen-norge/praktisering-av-troen#misjon>.

73 Repstad, *Religiøse trender i Norge*, 130. Nielsen, *Hva tror de troende?*

74 Cook, *Tro På Avveier*.

nevnt tidligere, men i tillegg til å holde fast på viktigheten av den kristne tro fører frelsen, den dobbelte utgang, og eksklusivitetsprinsippet, er denne gruppes forståelse mer nyansert og kompleks.

Flere presiserer viktigheten av at mennesker får gjenopprettet sin relasjon til Gud; «Misjon er Gud sin aksjon på å redde det felleskapet Han en gang hadde med menneskene» (9) og «Derfor har også Gud befalt at vi må spre budskapet om Jesus til alle folkeslag for at alle skal få en mulighet til å ta del i den gjenopprettede relasjonen vår med Gud» (2). Flere trekker frem syndefallet og at misjonsoppdraget handler om å gjenopprette menneskenes forhold til Gud. Her ser en klare paralleller til teorier som viser at unge religiøse er opptatt av relasjonen til Gud.⁷⁵

Misjon forankres på flere måter. Flere viser til at Jesus sa at kristne skal misjonere; «Det siste Jesus gjorde på denne jord var å befale oss til å dra ut til alle folkeslag og dele evangeliet» (16). Det er kristnes ansvar å misjonere; som kristne «skylder vi å dele budskapet» (19). Å ikke drive misjon er «i direkte brot på misjonsbefalinga som Jesus gav disiplane sine (og oss)» (19). Flere nevner at det er sant og gir det håp til mennesker som opplever «det fæle som skjer i verden» (13). Tross fokuset intervjupersonene har på budskapet, at det er sant og at mennesker skal komme til tro, mener flere at andre skal oppleve seg elsket er det viktigste; «Gud ønsker at alle barn skal komme til han og følge han, men enda mer ønsker han å elske menneskene» (10). I arbeidet med å forstå intervjupersonenes forståelse, kan dette oppfattes som en motsigelse. Selv om intervjupersonene langt på vei er «tradisjonsbærere» og mener at det er viktig å forkynne evangeliet og at det er eneste mulighet til frelse, kommer det parallelt frem at det aller viktigste er at mennesker opplever Guds kjærlighet. Her ser en paralleller til forskningen som mener at denne alderskohorten er preget av en tro på en god og kjærlig Gud, og at andre sider ved Gud, som for eksempel majestetisk og dømmende, tones ned.⁷⁶ Det kan tyde på at denne gudsforståelsen også preger misjonsforståelsen.

Viktigheten av misjon forankres bibelsk og bibelversene intervjupersonene nevner kan kategoriseres i to; «klassiske» misjonsvers og bibelvers om kjærlighet. De fleste peker på misjonsbefalingen (Matt. 28), Apg. 1:8 og bibelvers om Paulus' misjonærarbeid og om hvordan de første kristne spredte budskapet. De fremhever også bibelvers som hevder at bibelens budskap er sant og skal forkynnes (f.eks.: Joh 3:16 og Joh 14:6). Den andre kategorien er bibelvers om kjærlighet. En del poengterer å vise nestekjærlighet og å elske andre. De forklarer at de forstår den gyldne regel (Matt. 7:12) og 1. Joh 4:19, «Vi elsker fordi han elsket oss først», som sentrale bibelvers om misjon. Om sistnevnte vers sier en: «For meg er det dette misjon handler om!» (10). Dette, igjen, viser at intervjupersonene er opptatt av Guds kjærlighet og nestekjærlighet i deres forståelse av misjon.

75 Repstad og Henriksen (red.), *Mykere Kristendom?*, Henriksen og Repstad (red.), *Tro i Sør*.

76 Repstad og Henriksen (red.), *Mykere Kristendom?*, Henriksen og Repstad (red.), *Tro i Sør*.

Oppsummerende tanker

Denne studiens utgangspunkt var å undersøke: *Hvordan forstår unge, norske kristne misjon og misjonsoppdraget?* Funnene viser at unge kristne har en vid forståelse av hva misjon og misjonsoppdraget er og forankrer viktigheten av misjon flere steder. De unge kristne mener misjon er «ord og handling», og er på mange måter «tradisjonsbærere». Deres vide forståelse av misjon preger deres forståelse av hvilke type handlinger som forstås som del av misjonsoppdraget og hvordan de forankrer misjon bibelsk. I ytterste konsekvens kan det å huske et navn på en person som vanligvis ikke blir lagt merke til, forstås som misjon. Sentrale bibelvers om misjon, i tillegg til klassiske misjonsbibelvers, er om Guds kjærlighet og flere påstår at det er viktigere at mennesker opplever Guds kjærlighet enn å bli frelst.

Studien viser også at de unge, kristnes forståelse av misjon speiler mye av forskningsfunnene om unges tro og hvordan deres religiøse sosialisering i deres samtid preger troen. De er opptatt av subjektive opplevelser, gudsrelasjonen og en kjærlig Gud, og er aktører, fornyere og autoriteter. Det denne studien spesielt får frem er at intervjupersonene uttrykker en spenning i hvordan de forstår misjon og å være misjonær. Selv om de bekrefter at forkynnelse av evangeliet er viktig for frelse og at det forkynnes til mennesker som ikke har hørt om Jesus, er misjon også å vise kjærlighet, som i seg selv er viktig, og alle er misjonærer. Deres forståelse av misjon og misjonsoppdraget kan forstås som en vid definisjon og kan til tider virke noe motstridende. Noen av intervjupersonen reflekterer rundt dette. Tross det, virker det som om de skaper mening i det som kan forstås som en spenning, men kanskje ikke er for de. Det speiler Repstads utsagn om at «mer er blitt lov å mene og å praktisere»⁷⁷ og en kan kanskje tilføye at det som for noen kan virke motstridende, for denne gruppen, gir mening.

77 Repstad, *Religiøse trender i Norge*, 126.